

Суб'єкт управління також може в сучасних умовах господарювання швидко адаптуватися до зовнішнього середовища, яке стрімко змінюється.

Досить важливою умовою формування ефективної команди є постійний розвиток персоналу, зокрема підвищення кваліфікації. Рівень кваліфікації повинен випереджати розвиток технології виробництва і системи організації виробничо-трудового процесу. Чим чище загальний рівень розвитку, чим складніші завдання йому доводиться вирішувати, тим важливішою є потреба у трудових ресурсах високої кваліфікації.

Л. Шевченко визначає такі форми підвищення кваліфікації персоналу

- внутрішня (в межах організації) та зовнішня (в спеціальних центрах, навчальних закладах);
- організована та неорганізована (самоосвіта);
- заснована на стандартних або спеціальних (загальних та конкретних) програмах;
- призначена для цільових груп (керівники, спеціалісти) або для всього персоналу.

Висновки. Серед чинників, які формують конкурентоспроможність ресурсного потенціалу одне з провідних місць посідають саме трудові ресурси організації. Вони характеризуються сукупністю специфічних рис, насамперед, пов'язаних з їхнім соціально-економічним характером, який головним чином виявляється у відмінностях трудових від решти економічних ресурсів. Як складовою конкурентоспроможності підприємства, трудовими ресурсами слід управляти відповідно до їхніх особливостей і умов зовнішнього середовища. Інвестування в розвиток людського потенціалу дає можливість досягти не тільки короткострокового економічного успіху, а й закласти основу для формування позитивних довгострокових тенденцій у розвитку національної економіки і кожного підприємства зокрема.

Державна політика має бути спрямована на стимулювання сільськогосподарських підприємств. Вкладення коштів у розвиток трудових ресурсів підвищить рівень конкурентоспроможності підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Література

1. Куценко В.І. Кадри вирішують все // Економіка та д-ва. - 2008. - №3. - С.96-99.
2. Карпенко А.О. Формування державної кадрової політики з урахуванням сучасних умов ризикового розвитку // Формування ринкових відносин в Україні. - 2008. - №2. - С. 123-128.
3. Сої. І.А. Особливості формування трудових ресурсів в економіці // Економіка та д-ва. -2008.- №2.- С. 103-104.
4. Жуковський М. О. Трудовий ресурс як складова конкурентоспроможності підприємства // Актуальні проблеми економіки. - 2007. - №2.- С. 54-59.
5. Гаврилюк Л.А. Трудові ресурси і соціально-трудові процеси в економічній системі ринку аграрної праці // Збірник наукових праць Уманський державний аграрний університет. – 2006.- № 62 Ч.2.- С. 142-149.

ПРОЦЕС РОЗРОБКИ ТА МОДЕЛЮВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ

Шпирко О. В.

Науковий керівник: Власенко І.В., к.е.н., доц.

В даній статті визначено зміст поняття «річна виробнича програма» та запропонована економіко математична модель вибору оптимальної виробничої програми.

Постановка проблеми. Важливе економічне та фінансове значення для підприємств в ринкових умовах господарювання приносять такі варіанти розв'язку задачі, результатом яких є формування оптимальної річної виробничої програми як важливого розділу поточного плану підприємства.

У середовищі централізованої системи планування проблема вибору оптимального асортименту начебто не існувала. Щорічно у централізованому порядку їм надавалося завдання з номенклатури та асортименту, а від досягнутого рівня звітнього року планувалося збільшення обсягу виробництва, підвищення продуктивності праці, зниження собівартості, зростання прибутку. У цих умовах заради досягнення запланованого рівня директивних і фондоутворюючих показників підприємства прагнули зменшити обсяг низькорентабельних та збиткових виробів, і відповідно, збільшити обсяги високорентабельних. Плани щодо обсягу реалізації виконувалися, а щодо асортименту – не виконувалися. Як наслідок, з одного боку, в країні відчувався гострий дефіцит багатьох товарів споживчого і виробничо-технічного призначення, а з іншого – випускалося багато нікому не потрібної продукції, яка механізмом державного регулювання постачалася споживачам, якщо навіть вона і не була їм потрібна.

У сучасних умовах господарювання підприємства не отримують «завдань зверху» щодо номенклатури та асортименту. Але для підприємств корпоративного типу ця проблема стає актуальною, тому що по суті вона тісно пов'язана з їхнім виживанням в гострій конкурентній боротьбі. І природно, головна мета – одержання прибутку, тому що підприємство, неорієнтоване на одержання зростаючого прибутку, в умовах конкуренції приречене на загибель. Очевидно, варто очікувати, що в міру налагодження нормальних товарно-грошових

відносин, характерних ринковому господарству, інтерес до проблеми вибору оптимального асортименту з метою одержання максимального можливого прибутку буде зростати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема оптимізації виробничої програми підприємства займалися І.Бойчик, Л.Канторович, О.Орлов, Г.Тарасюк, В.Царьов та багато інших учених-економістів.

Так автори відомої книги «Планування діяльності підприємств» Г.Тарасюк, Л.Шваб під виробничою програмою підприємства розуміють необхідний обсяг виробництва продукції в плановому періоді, який номенклатурою, асортиментом і якістю відповідає вимогам плану продажів[5].

Автор праць з планування В.Царьов вважає, що річна виробнича програма підприємства повинна включати обсяги випуску продукції у натуральних та вартісних одиницях, а також числові значення техніко-економічних, соціальних та інших показників, які використовуються для оцінки її якості[6].

На думку І.Бойчика, виробничі програми підприємства відображає систему адресних знань із виробництва і доставки продукції споживачам у розгорнутій номенклатурі, асортименті, відповідній якості і встановленню терміну згідно з договорами поставок [1]. Автор отожднює поняття «виробничі програма» та «план виробництва і реалізації продукції».

Інша думка висловлюється О.Орловим, який стверджує, що різниця між виробничою програмою та планом виробництва і реалізації продукції полягає у тому, що перша розраховується виходячи із плану виробництва і реалізації продукції з врахуванням запасів готової продукції на початок та кінець планового періоду[4].

Цілі статті. Визначення змісту поняття «виробничі програма підприємства» та формування моделі вибору оптимальної виробничої програми для підприємства.

Виклад основного матеріалу. На нашу думку, оптимальна виробничі програма – це програма, яка відповідає структурі ресурсів підприємства та забезпечує найкращі результати його діяльності за визначеними критеріями. Дана програма повинна включати певну номенклатуру продукції, її обсяги, числові значення критеріальних техніко-економічних, соціальних та інших показників, а також враховувати обмеження щодо матеріальних ресурсів, персоналу, виробничих потужностей тощо.

Варто зазначити, що Л.Канторовичем було запропоноване рішення проблеми вибору оптимального плану з метою максимізації прибутку[3]:

$$\max(1)$$

де c_i – прибуток від реалізації i -ї продукції; x_i - кількість i -ї продукції.

У дану модель вводять також обмеження щодо ресурсів, фонду часу роботи устаткування, працівника, обсягів виробництва конкретних виробів.

О.Орлов у вищезгадану модель оптимізації плану (1) замість прибутку від реалізації пропонує ввести показник маржинального прибутку, оскільки використання першого є невиправданим і призводить до вибору неправильного варіанту [4].

Вважаємо, що для складання оптимальної річної виробничої програми необхідна така методика, в основі якої лежить метод багатокритеріальної оптимізації, який дозволяє використання декількох критеріїв оптимальності. Тому процес моделювання оптимальної річної виробничої програми є складним та включає шість етапів (рис. 1).

Перший етап «Вибір та загальна характеристика асортименту підприємства» відображає характеристику товарів, що входять до його асортименту, на основі яких буде формуватися оптимальна річна виробничі програма.

Наступний етап визначає основні елементи документації, які використовуються при складанні річної виробничої програми. До них відносять: стратегічний план розвитку, перспективний прогноз випуску продукції, результати маркетингових досліджень цільового ринку, довгострокові і поточні договори тощо. Важливим етапом, пов'язаним із формуванням річної виробничої програми, є огляд та аналіз основних показників діяльності підприємства, на основі яких вибираються та обґрунтовуються критерії оптимальності, які послідовно включаються в економіко – математичну модель задачі.

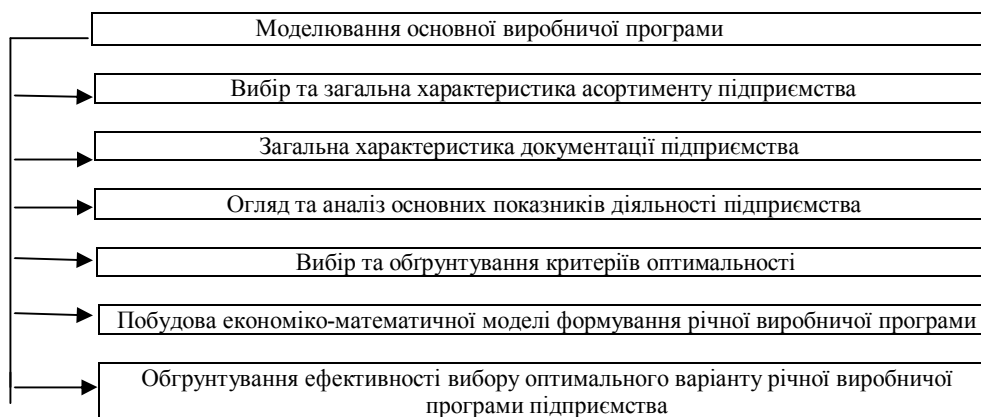

Рис.1. Процес моделювання оптимальної виробничої програми

До критеріїв оптимальності виробничої програми підприємства рекомендуємо віднести такі критерії: обсяг валового прибутку, обсяг реалізованої продукції та частку освоєного цільового ринку. До обмежень – обмеження щодо використання певних видів ресурсів (сировини, матеріалів) або загальні витрати[2].

Висновки. Таким чином, запропонована методика формування оптимальної виробничої програми підприємства дає додаткові можливості для оцінки впливу обсягу продажу, ціни, структури витрат на фінансові результати роботи підприємства. Причому, при різних масштабах діяльності, обсягах реалізації і асортименті продукції результати такого аналізу можуть бути різними. У тому випадку коли відсутні можливості збільшення обсягів виробництва і продажу продукції, скорочення витрат або збільшення ціни на продукцію для подолання порога рентабельності, доцільно формувати оптимальну цінову і товарну політику з урахуванням обмежуючих факторів і поетапного досягнення точки прибутковості.

Дана тема дослідження, на сьогодні, є дуже актуальною, оскільки кризовий стан економіки потребує від підприємства підвищення ефективності виробничо-господарської та управлінської діяльності, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, найновіших інновацій та передового світового досвіду в сфері господарювання і управління виробництвом. З його допомогою виробляються оптимальна стратегія і тактика розвитку та поточної діяльності підприємства, раціоналізуються плани й управлінські рішення, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва.

Література

1. Бойчик І.М. - Економіка підприємства : Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2008.
2. Гукалюк А.Ф. – «Моделювання процесу розробки оптимальної виробничої програми», - Актуальні проблеми економіки, 2006 №9 с 206.
3. Канторович Л.В. – Математические проблемы оптимального планирования. – Новоси – бирск, Наука, 2000.
4. Орлов О.О. – Планування діяльності промислового підприємства: Підручник. – К.: Скарби, 2000.
5. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. – Планування діяльності підприємств: Навч. посіб. – К.: Караве-ла, 2003.
6. Царев В.В. – Внутрифирменное планирование. – СПб.: Питер, 2002.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Тертична Н.М.

Науковий керівник: Березюк С.В., к.е.н., доцент

У статті розглянуто економічну ефективність використання земельних ресурсів в ДПДГ "Подільська дослідна станція садівництва" Вінницького району, с. Медвеже Вушко. На основі проведеного дослідження запропоновано основні напрями підвищення ефективності використання сільськогосподарських угідь.

Постановка проблеми. Земля – головна умова існування людського суспільства і найважливіше джерело людського багатства, найперша передумова і природна основа суспільного виробництва, універсальний фактор будь-якої діяльності людини, тому ефективне її використання є важливою проблемою сучасності, вирішення якої має передбачати максимально можливе задоволення матеріальних потреб суспільства, від залучених в економічний оборот ресурсів, і збереження їхнього стану. Наприклад, надмірна розораність сільськогосподарських угідь (понад 78%) в Україні свідчить лише про неефективне використання земельних ресурсів. [1]

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням ефективності використання земельних ресурсів займалися такі вчені, як Топіха І.Н., Лисюк О. [1], також значну увагу поглибленню ринкових перетворень у сфері використання сільськогосподарських земель в своїх наукових працях досліджував Білик Ю. [3].

Проблемами щодо оптимізації використання земельних ресурсів займались представники різних галузей сучасної науки: філософи - Гірусов Є., Платонов Г., географи - Руденко Л., Шищенко П., економісти – Борщевський П., Дорогунцов С., Данилишин Б., Трегобчук В. та аграрії – Саблук П., Ушкаренко В., Созінов А. [2]

Мета статті. Метою даної статті є аналіз ефективності використання земельних ресурсів на підприємстві та пошук шляхів щодо її покращення.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що в сільському господарстві земля – це головний засіб виробництва, без якого неможливий сам процес виробництва продукції рослинництва і тваринництва. Вона